

QUYỀN ĐƯỢC BẢO VỆ, CHĂM SÓC VÀ GIÁO DỤC CỦA TRẺ EM VIỆT NAM

❶ TRUYỆN ĐỌC

Một tuổi thơ bất hạnh

Tôi gặp em khi đến thăm trường giáo dưỡng. Đó là một em bé nhanh nhẹn, vui tính, có đôi mắt to thông minh. Khi được hỏi vì sao lại ở đây, em đã kể cho tôi nghe về tuổi thơ của mình.

Các quyền của trẻ em

Khi mới sinh, cha mẹ đặt tên em là Phan Văn Thái. Lúc trở thành trẻ bụi đời, đồng bọn gọi em là Ba Chẽ, bởi sau một lần đánh nhau, một bàn tay em chỉ còn 3 ngón.

Với cái tên ấy đã nói lên cuộc sống phiêu bạt, bất hạnh của Thái. Đến nay, em mới tròn 13 tuổi, nhưng tuổi thơ của em đã đầy những bất hạnh, tủi hờn và cả tội lỗi. Năm em lên 4 tuổi, bố mẹ li hôn, cả hai đều bỏ em đi tìm hạnh phúc riêng. Em được bà ngoại nuôi dưỡng, khi bà già không đủ sức làm nuôi cháu nữa, em phải rửa bát thuê kiếm sống. Chứng kiến cảnh làm lụng vất vả của chú bé đang tuổi cắp sách đến trường, một bà tốt bụng đã đem em về nuôi. Do không được dạy bảo chu đáo, một năm sau em đã lấy cắp xe đạp của mẹ nuôi, bỏ lên Hà Nội và trở thành kẻ bụi đời chuyên cướp giật ở cầu Long Biên. Phải mất một thời gian các trinh sát mới bắt quả tang cậu bé đã gây bao phiền toái cho khách qua cầu. Tại cơ quan Công an, Thái thú nhận : “Mỗi ngày cháu tham gia cướp giật ở cầu Long Biên từ một đến hai vụ. Số tiền cướp được dùng để ăn uống, tối đến cháu ngủ ở gầm cầu”.

Tôi hỏi em : “Ở đây thế nào ?”. Em hồn nhiên trả lời : “Thích lắm chú ạ. Cháu được ăn uống đầy đủ, được đi học, lại chẳng phải lo tìm chỗ ngủ mỗi khi trời mưa.”

Phỏng theo **Kim Quý**
(*Báo Công an nhân dân*, ngày 22-12-2000)

Gợi ý

- a) Theo em, vì sao Thái có những hành vi vi phạm pháp luật ?
- b) Thái đã không được hưởng những quyền gì so với các bạn cùng lứa tuổi ?
- c) Theo em, Thái phải làm gì để trở thành người tốt ?
- d) Nêu các quyền của trẻ em được thể hiện trong tranh 1, 2, 3, 4, 5.

② NỘI DUNG BÀI HỌC

a) Quyền được bảo vệ, chăm sóc và giáo dục của trẻ em

* *Quyền được bảo vệ*

Trẻ em có quyền được khai sinh và có quốc tịch. Trẻ em được Nhà nước và xã hội tôn trọng, bảo vệ tính mạng, thân thể, nhân phẩm và danh dự.

* *Quyền được chăm sóc*

Trẻ em được chăm sóc, nuôi dạy để phát triển, được bảo vệ sức khoẻ ; được sống chung với cha mẹ và được hưởng sự chăm sóc của các thành viên trong gia đình.

Trẻ em tàn tật, khuyết tật được Nhà nước và xã hội giúp đỡ trong việc điều trị, phục hồi chức năng.

Trẻ em không nơi nương tựa được Nhà nước, xã hội tổ chức chăm sóc, nuôi dạy.

* Quyền được giáo dục

Trẻ em có quyền được học tập, được dạy dỗ.

Trẻ em có quyền được vui chơi giải trí, tham gia các hoạt động văn hoá, thể thao.

b) Bốn phận của trẻ em

- Yêu Tổ quốc, có ý thức xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam Xã hội chủ nghĩa ;

- Tôn trọng pháp luật, tôn trọng tài sản của người khác ;

- Yêu quý, kính trọng, giúp đỡ ông bà, cha mẹ, lễ phép với người lớn ;

- Chăm chỉ học tập, hoàn thành chương trình phổ cập giáo dục ;

- Không đánh bạc, uống rượu, hút thuốc và dùng các chất kích thích có hại cho sức khoẻ.

c) Trách nhiệm của gia đình, Nhà nước và xã hội

Cha mẹ hoặc người đỡ đầu là người trước tiên chịu trách nhiệm về việc bảo vệ, chăm sóc, nuôi dạy trẻ em, tạo điều kiện tốt nhất cho sự phát triển của trẻ em.

Nhà nước và xã hội tạo mọi điều kiện tốt nhất để bảo vệ quyền lợi của trẻ em, có trách nhiệm chăm sóc, giáo dục và bồi dưỡng các em trở thành người công dân có ích cho đất nước.

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói :

“Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người”.

3 BÀI TẬP

a) Trong các hành vi sau, theo em, hành vi nào xâm phạm đến quyền trẻ em ?

(1) Làm khai sinh chậm, khi trẻ đến tuổi đi học mới làm khai sinh ;

(2) Đánh đập, hành hạ trẻ ;

(3) Đưa trẻ em hư vào trường giáo dưỡng ;

(4) Bắt trẻ bỏ học để lao động kiếm sống ;

(5) Buộc trẻ em nghiện hút phải đi cai nghiện ;

(6) Dụ dỗ, lôi kéo trẻ em đánh bạc, hút thuốc.

b) Kể những việc làm của Nhà nước và nhân dân góp phần bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em.

c) Hãy nêu bốn phận của học sinh đối với gia đình và nhà trường.

d) Trong trường hợp bị kẻ xấu đe dọa, lôi kéo vào con đường phạm tội (ví dụ : Trộm cắp), em sẽ làm gì ?

(1) Tìm mọi cách phản ánh ngay cho cơ quan công an hoặc chính quyền địa phương ;

(2) Im lặng, bỏ qua ;

(3) Nói với bố mẹ hoặc các thầy cô giáo trong trường và đề nghị giúp đỡ ;

(4) Biết là sai nhưng vì bị đe dọa nên sợ phải làm theo lời dụ dỗ.

đ) Sinh ra trong một gia đình nghèo đông con, bố mẹ Tú phải làm lụng vất vả sớm khuya, chắt chiu từng đồng để cho anh, em Tú được đi học cùng các bạn. Nhưng do đua đòi, ham chơi, Tú đã nhiều lần bỏ học đi chơi với những bạn xấu. Kết quả học tập ngày càng kém. Có lần bị bố mắng, Tú bỏ đi cả đêm không về nhà. Cuối năm học, Tú không đủ điểm để lên lớp và phải học lại.

Hãy nêu nhận xét của em về việc làm sai của bạn Tú. Theo em, Tú đã không làm tròn quyền và bổn phận nào của trẻ em ?